

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Příhody a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Jana Passera v právní věci žalobce: JUDr. J. V., správce konkursní podstaty úpadce M., spol. s r. o., zastoupeného Mgr. Ivou Dvořákovou, advokátkou se sídlem v Teplicích, Baarova 16, proti žalovanému Finančnímu úřadu v Teplicích, Dlouhá 42, Teplice, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 22. 11. 2004, čj. 15 Ca 149/2004 – 26,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 22. 11. 2004, čj. 15 Ca 149/2004 – 26 se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále též „stěžovatel“) se včas podanou kasační stížností domáhá přezkoumání shora označeného rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 5. 2004, čj. 87220/04/210913/6702. Tímto správním rozhodnutím byla podle § 53 odst. 6 zákona ČNR č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků (dále též „daňový řád“) zamítnuta reklamace stěžovatele proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 4. 2004, čj. 70058/04/2109913/6702. Posledně uvedeným rozhodnutím bylo podle § 64 odst. 2 daňového řádu vysloveno, že přeplatek společnosti M., spol. s r. o. na dani z přidané hodnoty, vykázaný ke dni 15. 4. 2004 ve výši 118 238 Kč u správce daně - Finančního úřadu v Teplicích se převádí na úhradu nedoplatku daně z nemovitostí ve výši 307 Kč vykázaného u Finančního úřadu v Teplicích a daně z nemovitostí ve výši 21 712 Kč vykázaného u Finančního úřadu v Bílině s tím, že zbývající část vratitelného přeplatku, který vznikl v důsledku vyměření nadměrného odpočtu na dani z přidané hodnoty bude tomuto subjektu – v částce 96 219 Kč vrácen.

Stěžovatel uvedl, že důvody kasační stížnosti spatřuje v nezákonnosti napadeného rozsudku spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Poukázal na to, že usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 21. 8. 2001, čj. 43 K 40/2001 – 136, byl prohlášen konkurs na majetek společnosti – M., spol. s r. o., přičemž správcem konkursní podstaty byl ustanoven stěžovatel. Správce daně, který řádně přihlásil své pohledávky do konkursu, rozhodl dne 15. 4. 2004 o převodu přeplatku na dani z přidané hodnoty vykázané k těmtož dni na úhradu nedoplateků na dani z nemovitosti vzniklých před prohlášením konkursu. Postupem správce daně tak byl porušen § 14 odst. 1 písm. i) zákona č. 328/1991 Sb. o konkursu a vyrovnání, když svévolně uspokojil své pohledávky vzniklé před prohlášením konkursu z prostředků náležejících do konkursní podstaty, ačkoliv k tomuto byl oprávněn výlučně konkursní správce. Úprava způsobů uspokojení řádně přihlášených konkursních věřitelů je úpravou speciální vůči daňovému řádu a uspokojování pohledávek vzniklých před prohlášením konkursu podléhá výlučně režimu zákona o konkursu a vyrovnání. Správce daně tak nepřiměřeným způsobem zvýhodnil své postavení oproti dalším konkursním věřitelům. Tato skutečnost je zjevná i z toho, že dle rozvrhového usnesení schváleného soudem náleží Finančnímu úřadu v Teplicích částka k uspokojení ve výši 220,30 Kč, správce daně však uspokojil svou pohledávku v částce 307 Kč, Finančnímu úřadu v Bílině náleží 2921 Kč, správce daně uspokojil tuto pohledávku v částce 21 712 Kč. Rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem, který potvrdil oprávněnost postupu správce daně, tak byl mimo jiné porušen jeden ze základních ústavních principů, a to rovnost účastníků zakotvený v článku 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti dovozoval, že postup správce daně byl správný, odpovídal především daňovému řádu, jakož i zákonu č. 588/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty, které vymezují pojem vratitelný a nevratitelný přeplatek na dani, upravují problematiku vrácení nadměrných odpočtů, přičemž zároveň stanoví, jakým způsobem lze se vzniklým přeplatkem nakládat. Žalovaný navrhl, aby kasační stížnost byla zamítnuta.

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.), přičemž vycházel z následujících skutečností, úvah a závěrů.

Nejvyšší správní soud se v minulosti opakovaně vyjadřoval k právní otázce vrácení daňového přeplatku daňového subjektu po prohlášení konkursu, přičemž touto otázkou se již zabýval i postupem dle ustanovení § 12 odst. 2, § 19 odst. 2 s. ř. s., když plénum tohoto soudu k předmětné otázce v zájmu jednotného rozhodování soudů zaujalo dne 29. 4. 2004 stanovisko, závazné pro jeho další činnost i pro činnost ostatních soudů v rámci výkonu správního soudnictví (viz. č. 215/2004 Sb. NSS). Podstata tohoto stanoviska spočívá v následující právní větě: *„Daňový přeplatek lze vrátit daňovému subjektu jen za předpokladu, že se jedná o vratitelný přeplatek, to jest není-li evidován na žádném z jeho osobních účtů žádným správcem daně nedoplatek na dani, přičemž není rozhodné, zda nedoplatek vznikl před nebo po prohlášení konkursu. Postup správce daně není nezákonný, postupuje-li při vrácení přeplatku v souladu s podmínkami pro jeho vrácení daňovými předpisy“.*

Podstata právního názoru, obsaženého v citovaném stanovisku zdejšího soudu, byla ovšem zásadním způsobem zpochybněna nálezem Ústavního soudu ze dne 28. 7. 2005, sp. zn. III. ÚS 648/04 (a nepřímo také nálezem sp. zn. I. ÚS 544/02). *Ratio decidendi* zmíněného nálezu lze shrnout tak, že „ustanovení § 14 odst. 1 písm. i) zákona o konkursu a vyrovnání je zvláštním právním předpisem, zakotvujícím nepřipustnost kompenzace nejen soukromoprávních, nýbrž rovněž veřejnoprávních pohledávek. Jako takové má proto v pozici speciální úpravy přednost před úpravou obecnou, obsaženou v ustanoveních § 59 odst. 3 písm. e), § 40 odst. 11 a § 64 odst. 2 daňového řádu. Rozhodnutí obecných soudů, jež uvedenou souvztažnost norem jednoduchého práva neakceptují, ocitají se z tohoto důvodu v rozporu s ustanoveními čl. 4 odst. 4 a čl. 11 odst. 1 Listiny.“ Ze srovnání citovaného nálezu a uvedené právní věty, blíže argumentačně rozvedené ve stanovisku Nejvyššího správního soudu, je jasně patrné, že vedle sebe neobstojí, neboť jsou založeny na zcela odlišných úvahách, které ústí v protikladná řešení.

Nejvyšší správní soud v této věci vycházel z tohoto právního názoru Ústavního soudu. Protože nejen rozhodnutí žalovaného, ale především kasační stížností napadené rozhodnutí krajského soudu (který mj. vycházel i z původního názoru Nejvyššího správního soudu mj. vysloveného ve zmíněném stanovisku jeho pléna) je v rozporu s tímto stanoviskem Ústavního soudu, bylo rozhodnuto o zrušení tohoto rozsudku a věc byla vrácena krajskému soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne v novém rozhodnutí krajský soud (§ 110 odst. 2 s. ř. s.). Proto se Nejvyšší správní soud nezabýval námitkou žalovaného obsaženou ve vyjádření ke kasační stížnosti, že náhrada nákladů řízení za právní zastoupení advokátem by žalobci neměla být přiznána.

Poučení: Proti tomuto rozsudku nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. dubna 2006

JUDr. Petr Příhoda
předseda senátu